

Postoje poskytovatelů a krajů ke způsobům transformace ústavní péče

28.11.2012

Aktivita 5.3 Zpracování analýzy - Česká republika

Dílčí analýza Postoje poskytovatelů a krajů ke způsobům transformace ústavní péče.6.

Obsah

Metodika	3
Hlavní zjištění	5
Podrobné výsledky	9
Vnímání a znalost transformace pobytových sociálních služeb.....	10
Informovanost.....	22
Podpora a realizace transformace sociálních služeb.....	25
Přílohy	37

Metodika

Východiska a hlavní cíle

Cílem šetření bylo zmapovat postoje představitelů managementu ústavních zařízení a pracovníků odborů sociálních věcí na krajských úřadech v celé ČR ke způsobům transformace ústavní péče.

(Pro vysvětlení pojmu „ústavní“ a způsobu jeho použití v kontextu transformace viz Manuál transformace ústavů (MPSV, 2013). Sledované druhy sociálních služeb navazují na metodiku určení ústavů – viz krajské analýzy ústavní péče, www.trass.cz.)

Dotazováni byli poskytovatelé (ředitelé ústavů a jejich zástupci) ústavních zařízení a vedoucí odborů (jejich zástupci) sociálních věcí na krajských úřadech.

Osloveni byli všichni poskytovatelé a zástupci odborů sociálních věcí na krajských úřadech, ochota ke spolupráci byla celkem dobrá a výsledná velikost vzorku je uvedena na další straně.

Analýza Postoje poskytovatelů a krajů ke způsobům transformace ústavní péče dále v textu zahrnuje základní a nejdůležitější zjištění v empirickém šetření, nekladla si za cíl rozpracování teoretických a koncepčních východisek.

Tematické okruhy otázek

Management ústavních zařízení:

- Má (pocit'uje) management dostatek informací a znalostí o transformaci
- Jaká je ochota s podporou i bez podpory dotací managementu k transformaci

Pracovníci krajských úřadů (odbor sociálních věcí)

- Ochota kraje pokračovat v procesu transformace
- Jaká je ochota kraje transformovat z podporou i bez podpory dotací

Otázky do dotazníku byly vypracovány na základě konkrétního zadání od zadavatele a poté konzultovány a finálně schváleny zadavatelem. Víceméně jsou tematicky shodné pro obě dotazované cílové skupiny.

Metodika a struktura vzorku

Metodika

Cílová skupina	Management ústavních zařízení (ředitelé ústavů, jejich zástupci) Vedoucí odborů sociálních věcí (jejich zástupci)
Metoda	On-line dotazníkové šetření
Sběr dat	25.9. – 10.10.2012
Průměrná délka rozhovoru	20-25 minut
Velikost výběrového souboru	n = 219 zařízení a n=53 pracovníků odborů sociálních věcí z krajských úřadů

Struktura vzorku

POSKYTOVATELÉ SOC. SLUŽEB		n=219	%
O jaký typ zařízení se ve Vašem případě jedná?	Domov pro OZP	92	42,0
	Týdenní stacionář	12	5,5
	Chráněné bydlení	20	9,1
	Domov se zvláštním režimem	55	25,1
	Jiný typ	40	18,3
Kdo jsou Vaši klienti?	osoby s tělesným postižením	5	2,3
	osoby s mentálním postižením	62	28,3
	osoby s kombinovaným postižením	60	27,4
	senioři	54	24,7
	někdo jiný	38	17,4
Je Vaše zařízení zapojeno do projektu TSS	Ano	53	24,2
	Ne	151	68,9
	Nevím	15	6,8
Na jaké pozici zde pracujete?	ředitel	104	47,5
	zástupce	13	5,9
	vedoucí oddělení	45	20,5
	jiná pozice	57	26,0
Velikost obce, ve které se nachází toto zařízení	Méně než 5.000 obyvatel	102	46,6
	5.000 – 19.999 obyvatel	36	16,4
	20.000 – 49.999 obyvatel	31	14,2
	50.000 – 99.999 obyvatel	18	8,2
	Nad 100.000 obyvatel	32	14,6

ZŘIZOVATELÉ SOC. SLUŽEB		n=53	%
Na jaké pozici zde pracujete?	Vedoucí odboru	8	15,1
	Pracovník odpovědný za TSS	18	34,0
Kraj	Jiná pozice	27	50,9
	Hlavní město Praha	1	1,9
	Středočeský	5	9,4
	Jihočeský	2	3,8
	Plzeňský	2	3,8
	Karlovarský	4	7,5
	Ústecký	4	7,5
	Liberecký	4	7,5
	Královéhradecký	5	9,4
	Pardubický	4	7,5
	Vysočina	2	3,8
	Jihomoravský	2	3,8
	Olomoucký	1	1,9
	Zlínský	8	15,1
	Moravskoslezský	9	17,0

Hlavní zjištění

Hlavní zjištění

Vnímání transformace

- Poskytovatelé i zřizovatelé sociálních služeb vidí transformaci sociálních služeb, která je realizována Ministerstvem práce a sociálních věcí, veskrze pozitivně.
- Naprosto spokojena je čtvrtina (25 %) zřizovatelů, spokojeno s určitými výhradami je dále 72 % zřizovatelů. Většina poskytovatelů (71 %) je také spokojena, nicméně 16 % pracovníků je přesvědčeno, že transformace sociálních služeb je realizována více méně špatně.
- Rizika nového systému sociálních služeb jsou spatřována zejména ve finanční náročnosti celého procesu, ve zvýšené zátěži pečujících osob a v samotném přechodu na nový systém.
- Jak zřizovatelé, tak poskytovatelé sociálních služeb vidí v transformaci zejména pozitiva: zlepšení kvality života cílové skupiny, deinstitucionalizace sociálních služeb, začlenění klientů do běžného života.
- Hlavní negativum transformace je podle aktérů finanční náročnost, kterou budou zasaženi hlavně uživatelé. Uvádí to jak pro zřizovatelé, tak rovněž poskytovatelé sociálních služeb.

Hlavní zjištění

Dopady transformace

- Dopady transformace jsou mezi poskytovateli spatřovány především v nutnosti informovat všechny subjekty (veřejnost, klienty, jejich blízké), zatím je nedostatečná informovanost hodnocena jako negativní stránka transformace.
- Dopady související se změnou způsobu poskytování služeb budou také vyžadovat další vzdělávání personálu.
- Poskytovatelé sociálních služeb se příliš neobávají snížení počtu klientů zařízení, naopak to vidí jako jednu z pozitivních změn.
- Zřizovatelé sociálních služeb si stejně tak jako poskytovatelé uvědomují nutnost informovat o transformaci. Hlavní pozitivní změny fungování kraje/ odboru vidí v lepší organizaci a spolupráci mezi subjekty. Naopak negativně je hodnocena rozporuplnost v rozhodnutích, týkajících se transformace, finanční nákladnosti a ve velké zátěži na pracovníky odboru.

Informovanost

- Poskytovatelé sociálních služeb deklarují velmi dobrou informovanost (46 %), část by uvítala o trochu více informací, pouze 15 % z nich má informací málo. Poskytovatelé nejčastěji jako informační zdroj využívají MPSV a internetové stránky dalších organizací.
- Zřizovatelé jsou informováni dostatečně, žádný z nich nevedl, že by měl informací málo.
- Jak poskytovatelé, tak i zřizovatelé sociálních služeb se domnívají, že laická i odborná veřejnost nemá dostatek informací o transformaci.

Hlavní zjištění

Aktivita při procesu transformace

- Zařízení, která vnímají transformaci jako pozitivní proces, se aktivně podílejí na jejím uskutečnění. Zejména prostřednictvím komunikace s dalšími subjekty, zajištěním samotného chodu transformace.
- Naopak ta zařízení, která vidí transformaci negativně, jsou spíše pasivní.
- Pracovníci krajských úřadů mají zájem aktivně pokračovat v procesu transformace sociálních služeb. Ve většině jsou aktivně zapojeni, mají zájem finančně podporovat transformující se zařízení, nesou zodpovědnost za proces transformace, provádějí kontrolní činnost, koordinují a jsou zapojeni v transformačním týmu.

Pomoc s procesem TSS

- Naprosto klíčovou otázkou je, že většina poskytovatelů má za to, že úspěšná TSS nemůže probíhat bez podpurných prostředků, více než polovina je o tom dokonce rozhodně přesvědčena.
- Pro úspěšnou transformaci je podle poskytovatelů i zřizovatelů důležité zejména finanční zajištění.
- Ačkoliv by veřejnost měla mít více informací a měla by být do procesu zapojena, její podpora není pro samotný proces a jeho úspěch podle zřizovatelů i poskytovatelů až tak zásadní.
- Pomoc a podporu by uvítali všichni. Vedle finanční pomoci také pomoc se školením kompetentních pracovníků, strategickou podporu, přímou podporu transformačních procesů i pomoc s informováním klientů a veřejnosti.
- Zřizovatelé by navíc velmi ocenili pomoc s ukotvením TSS do legislativy.
- Klíčovým argumentem pro rozhodnutí o transformaci je pro zřizovatele i poskytovatele zlepšení kvality života uživatelů a jejich začlenění do většinové společnosti. Zřizovatelé také často uvádějí jako argument zlepšení lidských práv uživatelů.

Hlavní zjištění

Transformace z pohledu zařízení, která již do TSS zapojená jsou

- Celkové hodnocení TSS se mezi zařízeními, která již do TSS zapojená jsou a mezi těmi, která zapojená zatím nejsou je odlišné – zařízení v procesu TSS hodnotí transformaci pozitivněji než ostatní.
- Náhled na konkrétní aspekty transformace je mezi zařízeními zapojenými do TSS také pozitivnější, pozitivněji vidí zlepšení kvality sociálních služeb, zlepšení kvality pobytových služeb a přínos TSS pro většinovou společnost.
- Pracovníci zařízení zapojených do TSS mají obecně více informací než ostatní. Častěji využívají informace z Ministerstva práce a sociálních věcí (dále MPSV) a Národního centra podpory transformace sociálních služeb (dále NCPTSS). Také informovanost dalších subjektů (pracovníků MPSV /NCPTSS + pracovníků samotných zařízení) hodnotí pozitivněji.
- Zařízení zapojená do TSS častěji deklarují velkou aktivitu v rámci transformace, méně častěji jsou pasivní.
- Častěji než ostatní zařízení, která nejsou zapojená, deklarují nutnost finanční podpory a pomoci.
- Obecně lze říct, že poskytovatelé sociálních služeb, kteří již s TSS zkušenosti mají na ni pohlíží daleko pozitivněji než ostatní. TSS tedy u zapojených zařízení funguje velmi dobře.

Podrobné výsledky

Interpretace je podle jednotlivých tematických otázek, obsahuje vždy grafické vyjádření a k němu základní textové komentáře, většinou jde o nejdůležitější poznatky a rozdíly ve výpovědích podle demografických skupin. Tam, kde byly signifikantní rozdíly včetně třídění 2 stupně, jsou uvedeny v textu.

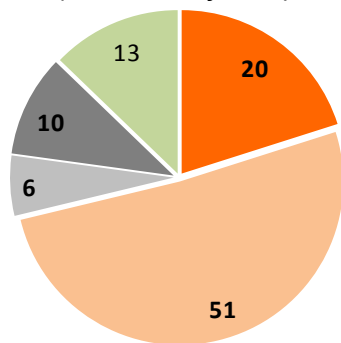

Vnímání a znalost transformace pobytových sociálních služeb

Vnímání transformace pobytových služeb

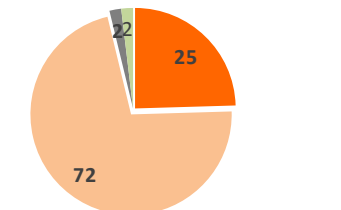
Jaký je váš názor na transformaci sociálních služeb? Souhlasíte se současným způsobem transformace, které realizuje MPSV? (nejedná se o Vaše vlastní projekty transformace)

Celkové hodnocení TSS - poskytovatelé
(n=219, údaje v %)

- Ano, je to rozhodně dobrý způsob
- Ano, ale šlo by to zřejmě udělat lépe
- Ne, ale lépe by to šlo jen obtížně
- Ne, je to velmi špatný způsob
- Nedokážu posoudit

Celkové hodnocení TSS - zřizovatelé
(n=53, údaje v %)

- Ano, je to rozhodně dobrý způsob
- Ano, ale šlo by to zřejmě udělat lépe
- Ne, je to velmi špatný způsob
- Ne, ale lépe by to šlo jen obtížně

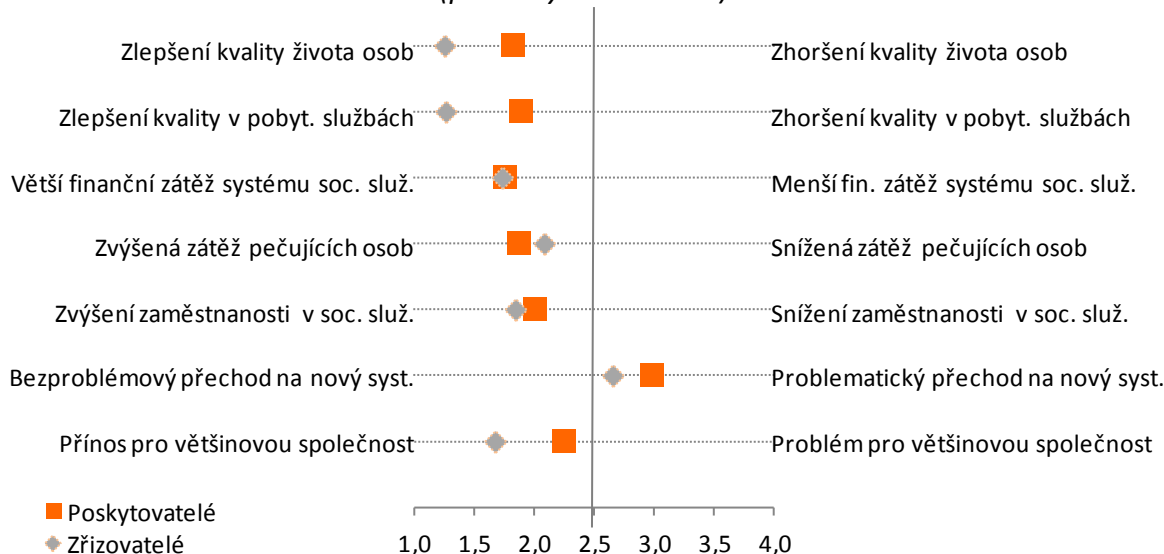
- **Současná podoba transformace sociálních služeb (dále jen TSS) je poskytovateli i zřizovateli sociálních služeb přijímána pozitivně.**
- Větší nadšení je přitom mezi pracovníky příslušných odborů na KÚ. Tito lidé jsou v podstatě za úspěšnou realizaci TSS zodpovědní – naprostá většina (97 %) z nich tedy podobu TSS schvaluje.
- Nicméně téměř tři čtvrtiny (72 %) pracovníků KÚ mají za to, že by TSS mohla být zřejmě provedena i lépe.
- *Zařízení, které již v procesu TSS jsou nehodnotí situaci nijak odlišně.*
- U poskytovatelů sociálních služeb také převažuje spokojenost, ale nesmíme opomenout celkem 16 % z nich, kteří mají za to, že TSS je realizována špatně.

Možné důsledky transformace sociálních služeb

Jaké důsledky bude mít podle Vás transformace sociálních služeb? Vyberte prosím, vždy mezi 2 výroky a ohodnoťte.

Detailní hodnocení TSS - souhlas s výroky

(průměry na škále 1-4)

- *Obecně lze říct, že zařízení zapojené do procesu TSS hodnotí transformaci pozitivněji – častěji vidí zlepšení kvality klientů sociálních služeb, zlepšení kvality pobytových služeb a také pozitivněji hodnotí přínos TSS pro většinovou společnost.*

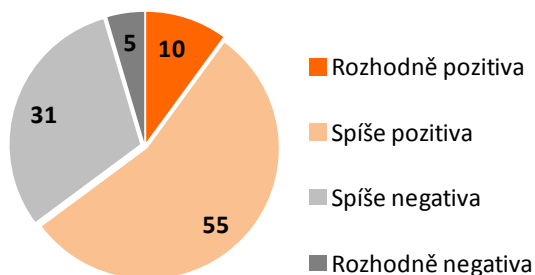
- **Předchozí zjištění koresponduje i s výsledky detailního pohledu na hodnocení TSS. Změna je přijímána pozitivně, ale poskytovatelé i zřizovatelé si uvědomují možná rizika nového systému.**
- **Jedná se především o finanční náročnost nového systému a zvýšená zátěž pro pečující osoby. Samotný přechod na nový systém také vzbuzuje obavy.**
- **Na druhé straně TSS podle respondentů přinese zlepšení kvality života klientů pobytových zařízení, zlepšení kvality samotných sociálních služeb a také zvýšení zaměstnanosti v oblasti sociálních služeb.**

Pozitiva a negativa transformace sociálních služeb I.

Nyní se pokuste zhodnotit pozitiva a negativa transformace sociálních služeb. Co podle Vás převažuje? Pokuste se vybrat 1 nejdůležitější pozitivum transformace sociálních služeb, Pokuste se vybrat 1 nejdůležitější negativum transformace sociálních služeb

Co převažuje u TSS - poskytovatelé

(n=219, údaje v %)

POZITIVA

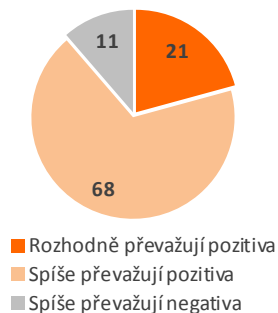
- Zlepšení kvality života cílové skupiny
- Deinstitutionalizace * sociálních služeb
- Zapojení klientů zařízení do běžného života / do společnosti
- Zlepšení kvality poskytovaných služeb / odbornost pečujících
- Podpora samostatnosti, rozvoj schopností klientů
- Řešení problémů kapacit pobytových zařízení
- Možné finanční úspory do budoucna
- Změna, příležitost pro zlepšení

NEGATIVA

- Finanční zátěž pro uživatele sociálních služeb
- Finanční náročnost pro zařízení provádějící TSS
- Malá informovanost veřejnosti / klientů / zařízení
- Negativní přístup majoritní společnosti (odmítání integrace)
- Zvýšení administrativy, byrokracie
- Chybějící podpora z MPSV, krajů, horší spolupráce
- Nepřipravenost, uspěchanost projektu, nesystémovost
- Zhoršení kvality péče pro určité skupiny osob

Co převažuje u TSS - zřizovatelé

(n=53, údaje v %)

* proměna institucionální péče v péči v „komunitě“

Pozitiva a negativa transformace sociálních služeb II.

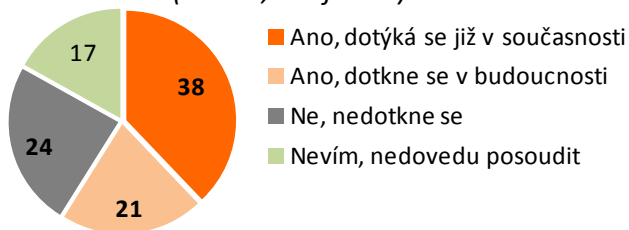
- **Většina poskytovatelů sociálních služeb vnímá TSS jako potřebný proces, u kterého převažují pozitiva.**
  - Hlavními klady jsou přitom zlepšení kvality života, a také jejich začlenění do majoritní společnosti.
- **Mezi nimi však existuje významná část (36 %) , které u TSS vidí především negativa. Jsou to častěji poskytovatelé sociálních služeb pro seniory a také ti, kteří považují způsob realizace TSS za špatný.**
  - Negativem je především finanční náročnost TSS, a to jak směrem k samotným klientům zařízení, tak směrem k zařízením v procesu TSS. Problémem může být také malá informovanost veřejnosti a následné odmítnutí klientů a jejich problematická integrace.
- ***Pracovníci zařízení zapojených do procesu TSS vidí oproti ostatním častěji pozitiva transformace.***
- **Zřizovatelé sociálních služeb jsou naladěni pozitivněji. Není mezi nimi ani jeden, který by na procesu TSS viděl jen samá negativa a jen 11 % vidí v procesu „spíše negativa“.**
  - Oslovení pracovníci krajských úřadů vidí pozitiva a negativa stejně jako poskytovatelé sociálních služeb. Největším pozitivem je integrace klientů do společnosti.
  - Největším negativem pak finanční náročnost procesu a zároveň s tím též velká zátěž na pracovníky sociálních odborů související s procesy transformace, podáváním transformačních plánů. (Zde je spíše hodnocena administrativní náročnost aktuálně probíhajících projektů s transformací spojených, nikoli TSS samotná.)
  - Zřizovatelé vidí TSS pozitivně, nikdo nejmenoval jen samá negativa, ani se nevyslovili proti pokračování v transformaci.

Konkrétní dopady transformace sociálních služeb I.

Dotýká se transformace sociálních služeb také Vašeho ústavu? Jakým způsobem se Vás transformace sociálních služeb dotýká, případně očekáváte, že se Vás dotkne?

Dotkne se zařízení TSS?

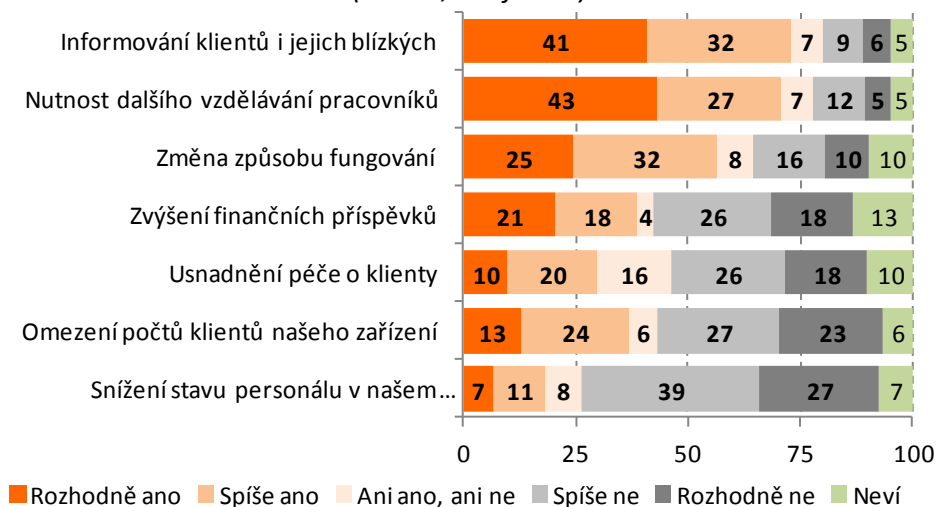
(n=219, údaje v %)

- Téměř 4 z 10 zařízení zapojených do šetření má již s TSS v současné době zkušenosti. Ovšem plná čtvrtina (24 %) poskytovatelů má za to, že se jejich zařízení TSS nebude ani v budoucnu týkat. Je to pochopitelné např. u CHB, kde není ústavnost vnímána jako tolik aktuální problém jako v případě DOZP nebo DZR. Naopak u domovů pro OZP se to dotýká 57 % již v současnosti .

Očekávané dopady TSS

(n=219, údaje v %)

- Očekávané dopady TSS jsou především v nutnosti intenzivního informování veřejnosti, klientů i jejich blízkých.
- Zařízení také počítají s tím, že bude nutné změnit způsob poskytování služeb a s tím spojené vzdělávání personálu.
- **Poskytovatelé příliš neočekávají snížení počtu klientů jejich zařízení.** Očekáváno není ani snižování stavu personálu zařízení.
- Zároveň si ale část z nich uvědomuje, že nedojde ke zvýšení finančních příspěvků pro jejich zařízení ani o usnadnění péče o klienty.

Konkrétní dopady transformace sociálních služeb II.

Dotýká se transformace sociálních služeb také Vašeho ústavu? Jakým způsobem se Vás transformace sociálních služeb dotýká, případně očekáváte, že se Vás dotkne?

+ další očekávané dopady (polootevřená otázka)

- potřeba práce s veřejností,
  - nutnost stavebních úprav, výstavba nových prostor ,
  - snížení dotací pro zařízení, která nebudou v procesu transformace,
  - změna struktury personálu.
-
- *Zařízení, které jsou do procesu TSS zapojeny daleko častěji uvádějí, že TSS znamená omezení počtu klientů zařízení a také nutnost intenzivně se zaměřit na informování klientů i jejich blízkých.*
  - *Daleko častěji než zařízení mimo TSS uvádějí, že se péče o klienty vlastního pobytového zařízení zlepšila a že se zlepšilo i fungování ústavu.*
  - *Obecně lze říct, že poskytovatelé sociálních služeb, kteří již s TSS zkušenosti mají na ni pohlíží daleko pozitivněji než ostatní. TSS tedy u zapojených zařízení funguje velmi dobře.*

Změny fungování zařízení v rámci TSS - poskytovatelé

V jakém směru se fungování Vašeho zařízení v souvislosti s transformací služeb změnilo, nebo předpokládáte, že se změní?

Pozitivní změny:

- **Poskytovatelé sociálních služeb vidí pozitivní změny ve fungování zařízení, které proběhly nebo v budoucnu proběhnou zejména v:**
  - **snížení kapacity zařízení** – příjemnější pro klienty a snazší pro personál z hlediska péče a možnosti individuálního přístupu ke klientům,
  - **podpora stávajících zaměstnanců a navýšení počtu personálu** (vytvoření nových pracovních míst) - vzdělávací programy pro zaměstnance (v konkrétní péči), seberealizace, zvýšení motivace zaměstnanců (lepší finanční ohodnocení),
  - **začlenění klientů do většinové společnosti** – důraz na naplňování individuálních představ o životě, péče „šitá na tělo“, snaha o domácí prostředí, větší zapojení do okolního prostředí,
  - **humanizace** – lepší podmínky pro klienty, změna přístupu okolí,
  - **odstranění režimových opatření, od-ústavnění**
  - **přehlednější organizace, větší členění, zefektivnění financování,**
  - **rozšíření péče v oblasti zvláštního režimu, nové možnosti bydlení pro klienty, kteří potřebují nižší míru podpory,**
  - **příliv zájemců o služby** – možnost podpory více uživatelů,
  - **zvýšení soběstačnosti klientů, odbourání pasivity.**

Změny fungování zařízení v rámci TSS - poskytovatelé

V jakém směru se fungování Vašeho zařízení v souvislosti s transformací služeb změnilo, nebo předpokládáte, že se změní?

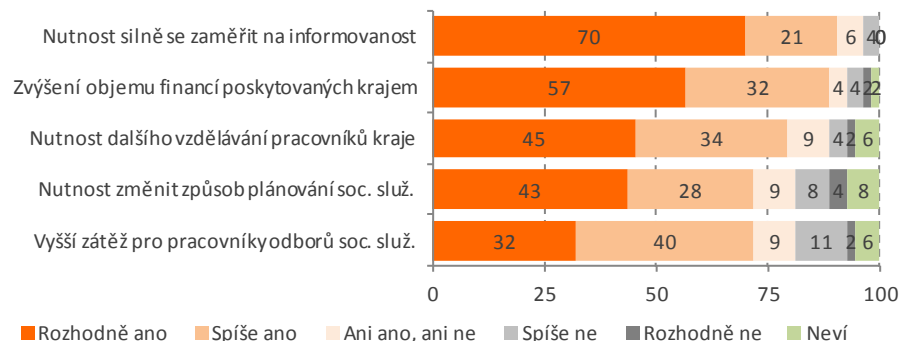
Negativní změny:

- **Poskytovatelé sociálních služeb vidí negativní změny ve fungování zařízení, které proběhly nebo v budoucnu proběhnou zejména v:**
  - **nedostatečná informovanost** – chaos, nedotaženost, podhodnocení náročnosti situace,
  - **financování** – nejistota, možné snížení dotací, zvýšení provozních nákladů, snižování počtu zaměstnanců, obava ze ztráty zaměstnání,
  - **personální náročnost** – nízká zastupitelnost zaměstnanců, zvýšená náročnost,
  - **byrokracie** – administrativní zátěž,
  - **mediální obraz** – ústavní péče je vnímána jako negativní,
  - **odmítavý postoj uživatelů a rodinných příslušníků** – problém přizpůsobení se změnám,
  - **návrat klientů** – nedostávají dostatečnou podporu na novém místě,
  - **nárůst žadatelů o službu.**

Změny fungování kraje/odboru - zřizovatelé

Jakým způsobem podle Vás transformace sociálních služeb ovlivňuje/ovlivní systém sociálních služeb ve Vašem kraji? V jakém směru se fungování Vašeho kraje/odboru v souvislosti s transformací služeb změnilo, nebo předpokládáte, že se změní?

Očekávané dopady TSS - zřizovatelé
(n=53, údaje v %)

- Zřizovatelé se nejčastěji (91 %) domnívají, že bude třeba se silně zaměřit na informovanost všech subjektů v procesu transformace.
- Dále dojde podle většiny zřizovatelů ke zvýšení objemu financí poskytovaných krajem.
- Každý osmý zřizovatel (79 %) si uvědomuje nutnost vzdělávání pracovníků kraje.
- Přes dvě třetiny (71 %) z nich očekává nutnost změnit způsob plánování sociálních služeb.

Pozitivní změny v fungování kraje/odboru:

- **podpora organizace a spolupráce** – zapojení více pracovníků do procesu změn, zapojení do různých projektů,
- **vzdělávání** – supervize,
- **systemové řešení** – využívání dostupných prostředků (evropské fondy, investiční akce apod.),
- **spolupráce mezi subjekty** - intenzivnější komunikace se zástupci obcí, s NNO, napříč odbory krajského úřadu, lepší propojení úředníků a poskytovatelů, zainteresování politické reprezentace.

Další pozitivní stránky:

- **zlepšení podmínek pro uživatele** – zvýšený zájem o problematiku sociálních služeb
- **začlenění transformace do plánování služeb na území kraje.**

Změny fungování kraje/odboru - zřizovatelé

V jakém směru se fungování Vašeho kraje/odboru v souvislosti s transformací služeb změnilo, nebo předpokládáte, že se změní?

Negativní změny v fungování kraje/odboru:

- **Zřizovatelé sociálních služeb vidí negativní změny ve fungování kraje/odboru, které proběhly nebo v budoucnu proběhnou zejména v:**
  - **rozporuplnost rozhodování** - řeší se nepodstatné otázky, otázka udržitelnosti vytvořené sítě,
  - **finanční nákladnost** – rostoucí náklady, finanční nejistota,
  - **vytíženost odboru** – administrativní zátěž.

Další negativní aspekty:

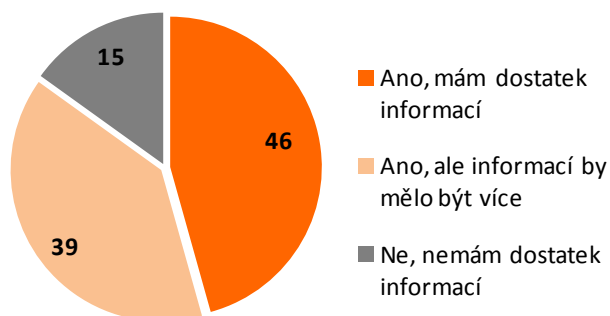
- **nepřipravenost veřejnosti,**
- **rivalita mezi zařízeními v transformaci a mezi těmi, stojící mimo,**
- **méně peněz z krajů** – předpoklad snížení počtu zaměstnanců minimálně v počátcích nereálný.

Informovanost

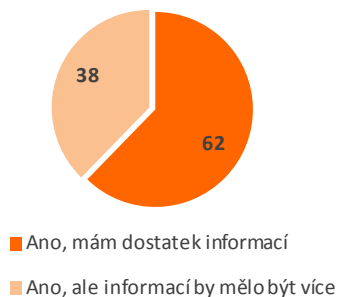
Informační zdroje

Máte Vy osobně o transformaci dostatek informací?

Informovanost o TSS - poskytovatelé
(n=219, údaje v %)

Informovanost o TSS - zřizovatelé
(n=53, údaje v %)

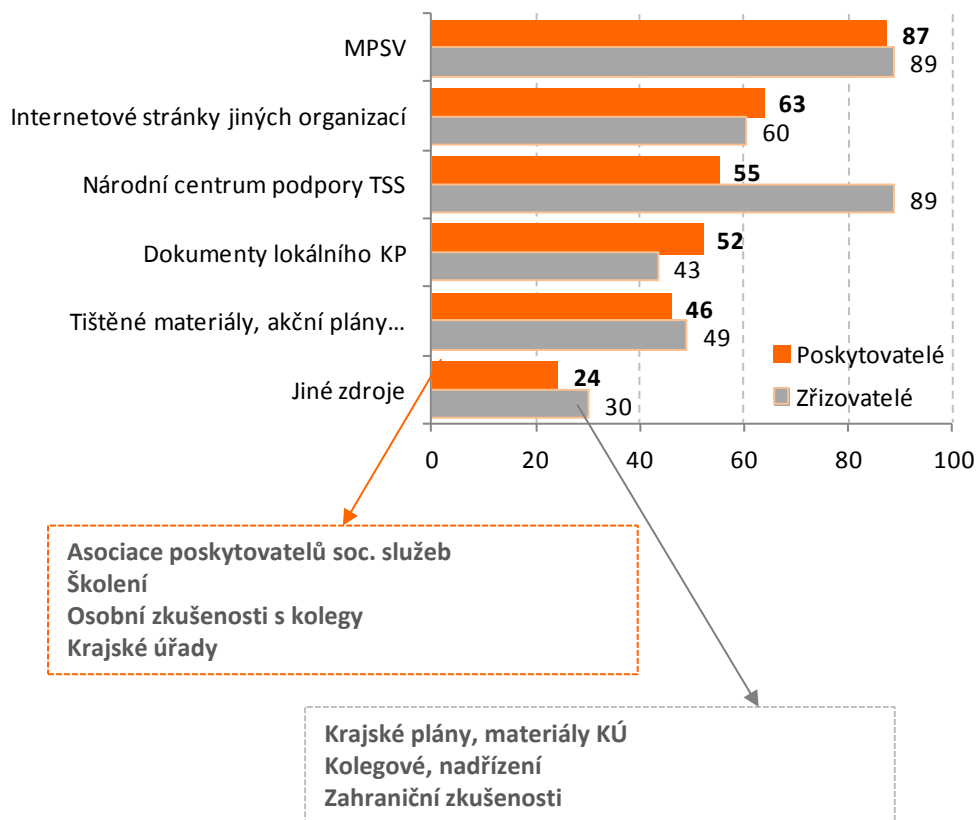

- **Informovanost poskytovatelů je velmi dobrá. Téměř polovina (46 %) z nich deklaruje, že informací má dostatek.** Čtyři z deseti zařízení (39 %) uvádí, že informací by mělo být více, ale v podstatě je jich dostatek.
- Jen 15 % má za to, že informací o TSS mají málo. Jsou to častěji zařízení, které mají o TSS negativnější mínění a které nejsou v realizaci TSS příliš aktivní.
- *Pracovníci zařízení již nyní zapojených do procesu TSS mají významně více informací než ostatní. Častěji uvádějí naprostý dostatek informací.*
- *Pracovníci domovů pro OZP mají významně častěji dostatek informací na rozdíl od pracovníků ostatních zařízení.*
- Dotázaní pracovníci krajských úřadů jsou na tom přirozeně ještě lépe. Dostatek informací má 62 % z nich. Ani jeden pracovník nevěděl, že by měl informací málo.

Informační zdroje

Jaké informační zdroje využíváte? Vyjmenujte všechny zdroje.

Jaké zdroje informací o TSS využívají
(údaje v %)

- **Poskytovatelé sociálních služeb i jejich zřizovatelé využívají relativně širokou škálu informačních zdrojů. V průměru bylo uváděno 3,2 zdroje (poskytovatelé) resp. 3,6 zdroje (zřizovatelé).**
- **Téměř všichni využívají informace od MPSV. Uvedlo to 87 % resp. 89 % respondentů.**
- **Oslovení pracovníci krajských úřadů také velmi často využívají informace z Národního centra podpory TSS (89 %). Nicméně poskytovatelé tento zdroj uvádí v četnosti až na 3. místě s 66 %.**
- **Dokumenty lokálního komunitního plánování a jiné tištěné materiály (akční plány, Bílá kniha...) využívá přibližně polovina zřizovatelů i poskytovatelů sociálních služeb.**
- **Poskytovatelé zapojení do procesů TSS uvádějí více zdrojů než ostatní (3,9 vs. 3,1). Více než ostatní také využívají tištěné materiály a informace z MPSV a NCPTSS.**
- **Pracovníci domů pro OZP významně častěji než pracovníci ostatních zařízení využívají všechny dostupné zdroje informací.**

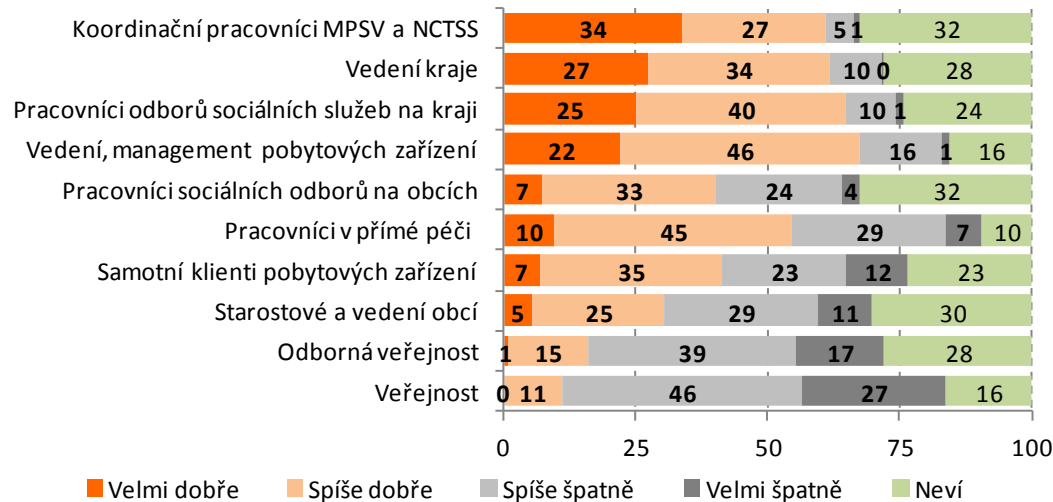

Informovanost jednotlivých skupin

Jaké skupiny osob jsou podle Vás o transformaci sociálních služeb informovány dobře a jaké nikoliv?

Kdo je o TSS dobře informován - poskytovatelé

(n=219, údaje v %)

Položky v grafu jsou řazeny sestupně podle průměrného hodnocení na škále
1=velmi dobře až 4=velmi špatně

- Zařízení zapojené do procesu TSS hodnotí informovanost pracovníků MPSV /NCPTSS + pracovníků samotných zařízení daleko pozitivněji než ostatní. U hodnocení ostatních činitelů (pracovníků na obcích, veřejnosti atd.) je situace vyrovnaná.

- Podle poskytovatelů jsou o procesech spojených s TSS dobře informováni:

- Vedení zařízení (68 % dobře informováno)
- Kraje = vedení (61 %) + pracovníci odborů soc. služeb (65 %)
- Pracovníci MPSV a NCPTSS (61 %)

- Naopak existují 2 skupiny osob, které o TSS nejsou informovány dobře, což by v budoucnu mohlo vést k problémům (viz výše). Jedná se o:

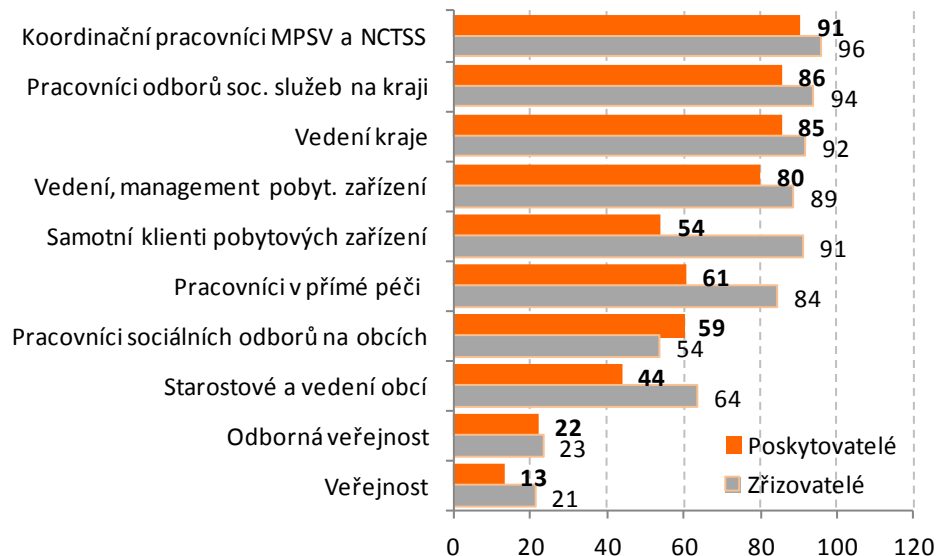
- Odborná veřejnost (56 % špatně informováno)
- Laická veřejnost (73 %)

Informovanost jednotlivých skupin

Jaké skupiny osob jsou podle Vás o transformaci sociálních služeb informovány dobře a jaké nikoliv?

Kdo je o TSS dobře informován - srovnání

(údaje v %)

Položky v grafu součet odpovědí „velmi dobře informovaní“ + spíše dobře informovaní“. Podíly v grafu ukazují zastoupení pozitivních odpovědí mezi těmi, kteří na otázku odpověděli – tedy pokud uvedli variantu „nevím“ nejsou do výpočtu zahrnuti.

- Při porovnání odpovědí poskytovatelů a zřizovatelů sociálních služeb je vidět, že zřizovatelé mají o informovanosti všech skupin daleko častěji lepší mínění než samotní poskytovatelé.
- Téměř všichni (91 %) z oslovených pracovníků KÚ má např. za to, že samotní klienti jsou o TSS informováni dobře. U poskytovatelů je o tom přesvědčena jen polovina (54 %).
- Podobná je situace i u pracovníků v přímé péči a vedení obcí, ve kterých jsou zařízení určená k TSS.
- Obecně se ale pořadí podle informovanosti u poskytovatelů a zřizovatelů sociálních služeb neliší.
- Obě skupiny se také shodují na tom, že nejméně informovanými skupinami obyvatel jsou laická a odborná veřejnost.

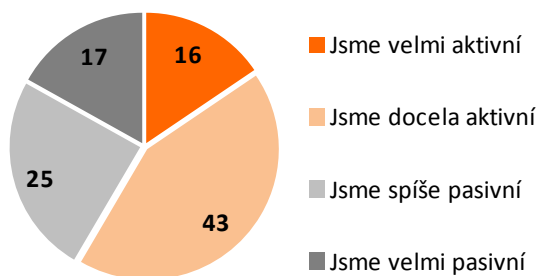
Podpora a realizace transformace sociálních služeb

Zapojení do transformace

Jaká je role Vašeho zařízení při transformaci systému sociálních služeb?, Jaká je role Vašeho úřadu/odboru při transformaci systému sociálních služeb?

Aktivita poskytovatelů při TSS

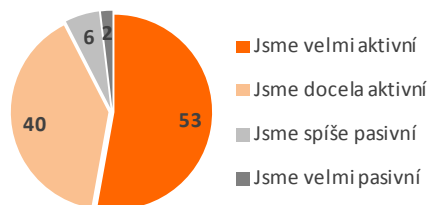
(n=219, údaje v %)

- **Většina (59 %) poskytovatelů uvádí, že jsou v procesu TSS více nebo méně aktivní. Ovšem existuje nemalá část z nich, která se na TSS nijak aktivně nepodílí.**
- **Aktivita poskytovatelů sociálních služeb vzhledem k TSS odpovídá v podstatě jejich postoji k samotné transformaci.**
- Pracovníci zařízení, kteří uvádějí že mají k TSS pozitivní vztah (je realizována správně), jsou zároveň také aktivní a nad rámec „uložených“ transformačních aktivit, sami aktivně plní další projekty spojené s TSS.
- Naopak zařízení, které nemá na TSS pozitivní náhled (převažují negativa) je v plnění TSS pasivní a v podstatě plní jen nařízení ministerstva, NCPTSS nebo krajských úřadů.
- *Pasivitu v rámci TSS častěji deklarují zařízení, která do TSS nejsou zapojena. Naopak velkou aktivitu přiznává 45 % zařízení zapojených v TSS na úkor 7 % zařízení nezapojených.*

Aktivita zřizovatelů při TSS

(n=53, údaje v %)

- **Pracovníci krajských úřadů jsou přirozeně do procesu TSS zapojeni daleko více – 53 % z nich je velmi aktivních, kromě úkolů od MPSV, plní ještě další úkony potřebné pro realizaci transformace. Dalších 40 % deklaruje, že je docela aktivní.**

Zapojení zařízení do transformace - poskytovatelé

Jakým způsobem se na transformaci aktivně podílíte?

Aktivní zapojení zařízení do procesu TSS:

- **Komunikace s dalšími subjekty v transformaci** – s klienty a úřady, dalšími zařízeními v transformaci, spolupráce s externími spolupracovníky,
- **zajištění chodu transformace** – finance, personální obsazení, příprava zaměstnanců a klientů na transformaci,
- **vzdělávání zaměstnanců, studium materiálů k TSS , pořádání školení o TSS, účast na konferencích,**
- **informování veřejnosti** – webové stránky, komunikace s rodinnými příslušníky, den otevřených dveří
- **podpora klientů** - příprava uživatelů na přechod do běžného života, zaměstnávání, výběr vhodných služeb pro uživatele, příprava klientů na nižší míru podpory, realizace kurzů sociálních dovedností, podpora aktivit k vyšší soběstačnosti klientů,
- **účast na komunitním plánování obcí,**
- **hledání bydlení pro uživatele, podíl na výstavbě bydlení, hledání nových lokalit pro nové služby,**
- **spolupráce na projektech, oponentura projektů,**
- **rozvoj terénních a ambulantních služeb.**

Zapojení úřadu/odboru do transformace - zřizovatelé

Jakým způsobem se na transformaci aktivně podílíte?

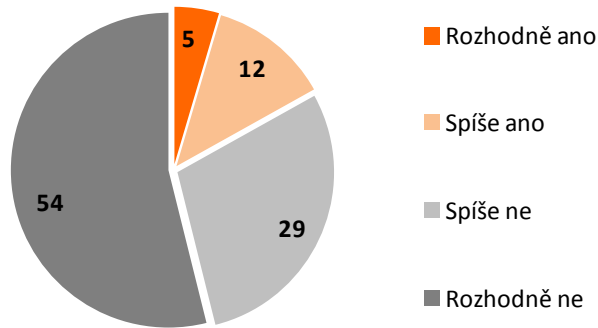
Aktivní zapojení úřadu/odboru do procesu TSS:

- **Zodpovědnost za proces transformace** – kontrolní činnost, koordinace, participace v transformačním týmu,
- **realizace konkrétních kroků transformace** – spolupráce se zařízeními (setkávání se s pracovníky úřadů), získávání pozemků, vyjednávání s vedením kraje,
- **zřizování chráněných bydlení, nákup bytů,**
- **zpracovávání analýz k řízení změny sítě služeb,**
- **příprava projektů transformace,**
- **spolupráce na komunitním plánování,**
- **administrativní zajištění, metodická podpora,**
- **komunikace s odbornou i laickou veřejností.**

Podpora transformace

Je Vaše zařízení připraveno realizovat transformaci sociálních služeb bez podpory (dotací, bez podpůrných projektů)?

Lze realizovat TSS bez podpůrných projektů?
(n=219, údaje v %)

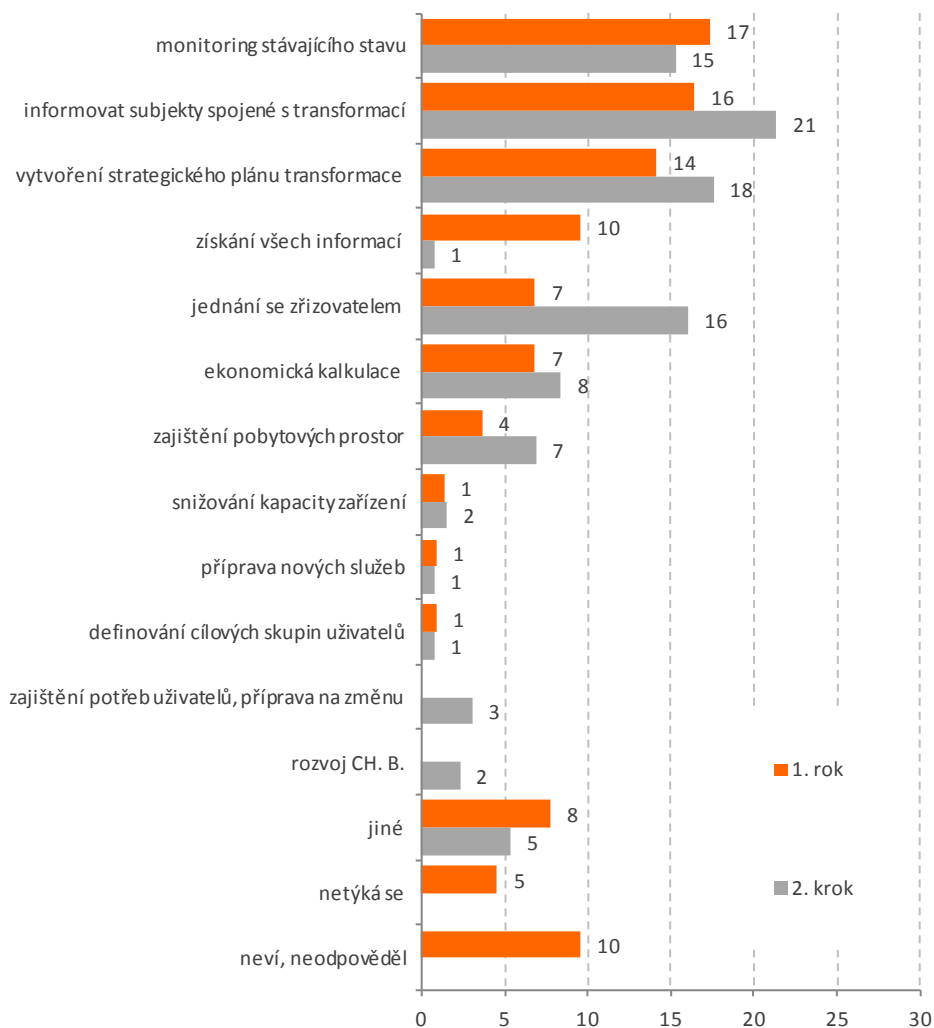

- **Velmi důležité zjištění je, že většina poskytovatelů (83 %) má za to, že úspěšná TSS nemůže probíhat bez podpůrných prostředků. Více než polovina z nich (54 %) je o tom dokonce rozhodně přesvědčena.**
- Jen malá část pracovníků v sociálních službách (17 %) má za to, že TSS by dokázali realizovat i bez podpory. Jsou to častěji osoby, které v TSS více věří, jsou aktivní a sami vyvíjejí aktivity k úspěšné realizaci transformace.
- Naopak poskytovatelé, kteří TSS nedůvěřují a nejsou tolik aktivní, jsou častěji než ostatní přesvědčeni o tom, že bez podpory to nepůjde.

Realizace TSS - poskytovatelé

Nastane situace, kdy se Vaše zařízení rozhodne uskutečnit transformace sociálních služeb. Jaký první krok budete nejspíše realizovat? A jaký další?

Očekávané kroky po rozhodnutí uskutečnit transformaci
(údaje v %)

První krok, které by podle zřizovatelů následoval po rozhodnutí uskutečnit transformaci:

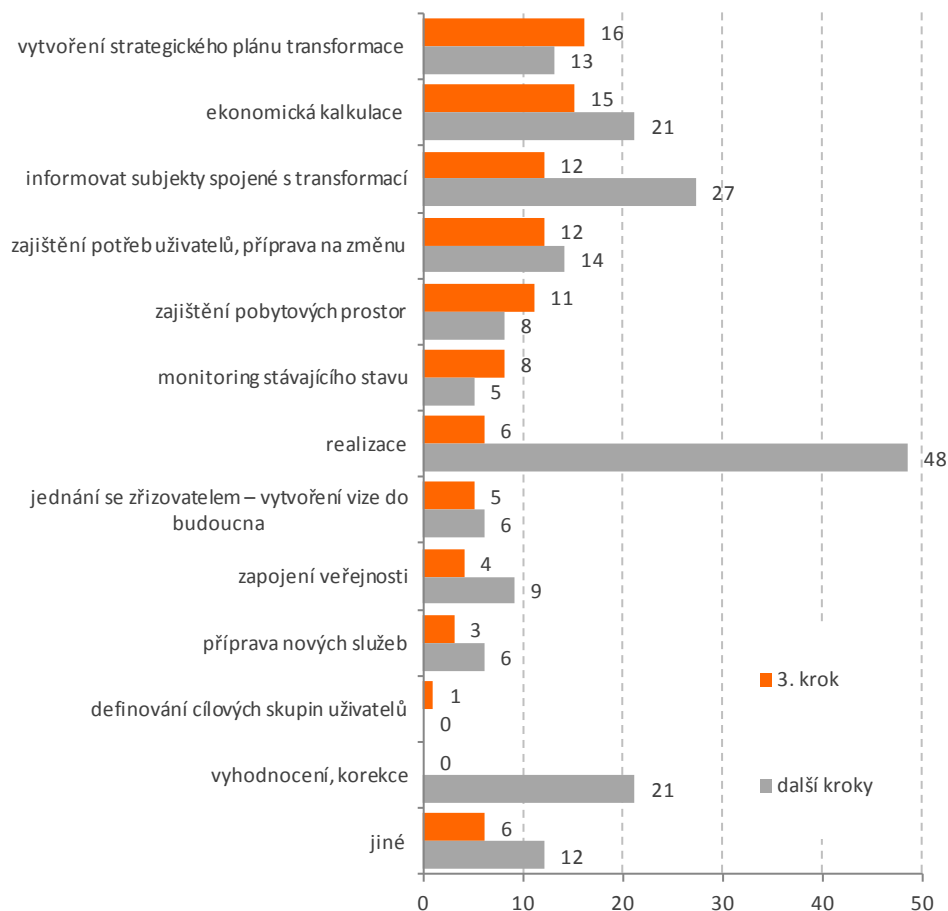
- **Monitoring stávajícího stavu** – zmapování poskytovatelů služeb chráněného bydlení, zmapování zájmu o transformaci mezi uživateli, analýza možností a potřeb,
  - **informovat zaměstnance, klienty a rodinné příslušníky** – motivovat ke změně, vzdělávat v dané problematice,
  - **vytvoření strategického plánu transformace** – sestavení transformačního týmu, příprava organizace transformace,
  - **získání všech informací k transformaci** - mj. od zařízení, které transformací již prošly,
  - **jednání se zřizovatelem** – vytvoření vize do budoucna,
  - **ekonomická kalkulace transformace** - zajistit dostatek financí, personální zajištění,
  - **zajištění pobytových prostor** - nákup domů a bytů, výběr a zajištění lokalit, zkvalitnění ubytování,
  - **příprava nových služeb, rozšíření služeb, zkvalitnění.**
- V druhém kroku jmenovali zřizovatelé nejčastěji důležitost informovat subjekty spojené s transformací a vytvoření strategického plánu.

Realizace TSS - poskytovatelé

Nastane situace, kdy se Vaše zařízení rozhodne uskutečnit transformace sociálních služeb. Jaký první krok budete nejspíše realizovat? A jaký další?

Očekávané kroky po rozhodnutí uskutečnit transformaci
(údaje v %)

Třetí a další kroky:

- V třetím kroku v procesu uskutečnění transformace jmenovali poskytovatelé nejčastěji vytvoření strategického plánu a provedení ekonomické kalkulace.
- Další kroky, které mají podle poskytovatelů následovat, by bylo pokračování v informování subjektů spojených s transformací.
- Dalším postupem pak již v probíhající transformaci bude vyhodnocování průběhu, případné korekce, poučení se z prvotních omylů.

Realizace TSS - zřizovatelé

Jaký první krok jste realizovali/budete nejspíše realizovat při transformaci sociálních služeb? A jaký další?

Kroky zřizovatelů při transformaci sociálních služeb:

- **monitoring stávajícího stavu** - zhodnocení situace v jednotlivých zařízeních, výběr vhodného zařízení k TSS, mapování potřeb
- **zpracování vize, sestavení týmu odborníků, stanovení cílů,**
- **komunikace s odborem sociálních věcí, se zařízeními, s opatrovníky a pracovníky,**
- **vytvoření strategického plánu, schválení**
- **získání politické podpory transformace, politické prosazení, jednání se samosprávami,**
- **poskytování informací, vzdělávání všech aktérů transformace, seznámení vedoucích pracovníků**
- **ekonomická kalkulace transformace** - zajištění financí, administrativní podpora,
- **výběr vhodné lokality, nákup parcel,**
- **informační kampaň pro veřejnost,**
- **průběžný monitoring, kontroly plnění.**

Realizace transformace sociálních služeb

Pro úspěšnou transformaci sociálních služeb ve vašem kraji potřebujete především:; Pro úspěšnou transformaci sociálních služeb ve vašem zařízení potřebujete především: (jedna odpověď)

Co je především potřeba pro úspěšnou TSS - poskytovatelé

(n=219, údaje v %)

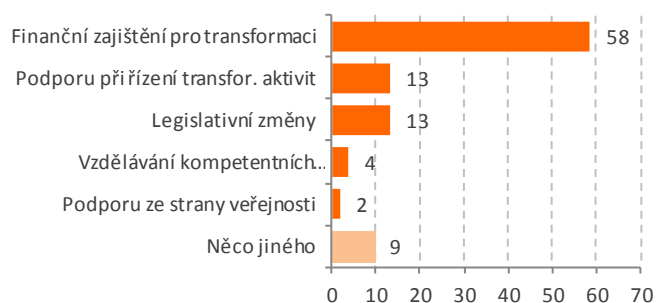

- **Většina poskytovatelů se tedy shodne na tom, že bez podpory je TSS nerealizovatelná. A většina se také shodne na tom, že forma podpory by měla být především finanční zajištění. Uvádí to 53 % ze všech poskytovatelů sociálních služeb.**

- Ostatní možnosti jsou jmenovány daleko méně často – přibližně desetina poskytovatelů jmenuje vzdělávání pracovníků, legislativní zachycení TSS a podporu pro řízení TSS.

- Podpora ze strany veřejnosti není pro TSS příliš podstatná.

Co je především potřeba pro úspěšnou TSS - zřizovatelé (n=53, údaje v %)

- **U zřizovatelů je situace obdobná. I pracovníci krajských úřadů, kteří mají TSS na starosti, nejčastěji mají za to, že k její úspěšné realizaci je potřeba především finanční zajištění procesu.**

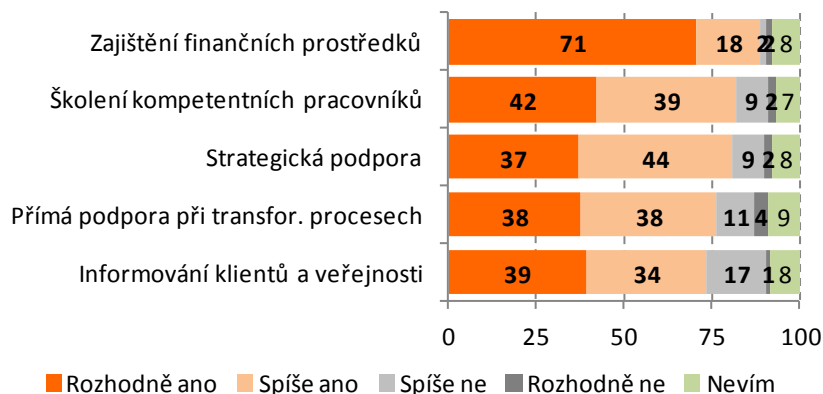
- Mezi odpověďmi „jiné“ se nejčastěji objevovaly názory, že potřeba je *kombinace všech atributů* a není možné vybrat jen jeden.

Kde pomoci s transformací

Máte za to, že by Váš kraj/úřad/odbor potřeboval pomoci s procesem transformace? Ocenili byste pomoc s; Máte za to, že by Vaše zařízení potřebovalo pomoci s procesem transformace? Ocenili byste pomoc s:

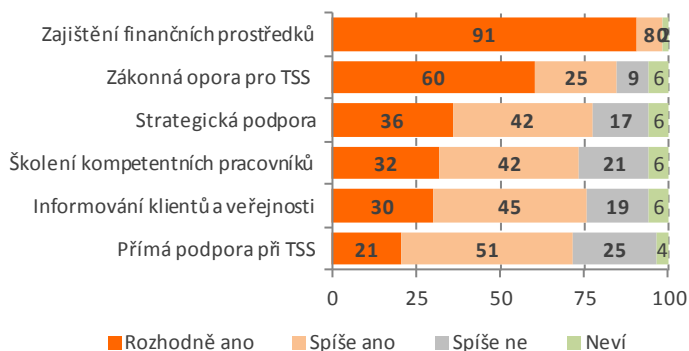
S čím by při procesu TSS chtěli poskytovatelé pomoci

(n=219, údaje v %)

S čím by při procesu TSS chtěli zřizovatelé pomoci

(n=53, údaje v %)

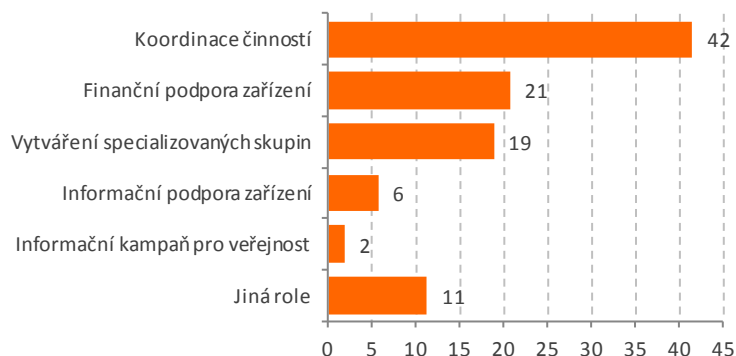
- I z hodnocení této otázky jasně vyplývají 2 věci:
  - **Poskytovatelé i zřizovatelé pomoc s úspěšnou TSS určitě potřebují.**
  - **Nejvíce by jim pomohla finanční pomoc tak, aby byli schopni splnit cíle TSS.**
- **Rozhodně přesvědčení o nutnosti finanční pomoci jsou častěji zařízení, která jsou již do procesu TSS zapojená, zajištění finančních prostředků rozhodně potřebuje 83 % z nich.**
- V podstatě všechny formy pomoci jsou vítané – jedná se o školení kompetentních pracovníků, strategickou podporu při koncepčních změnách (např. pomoc s vedením projektů, školení vedoucích pracovníků, právní služby...) , přímou podporu při procesech TSS a informování relevantních skupin osob.
- **Zřizovatelé by navíc velmi ocenili pomoc s ukotvením TSS do legislativy.**
- U zřizovatelů je na prvním místě zajištění finančních prostředků.
- Relativně na posledním místě (i když je také vnímána jako potřebná!) je přímá podpora při TSS z toho důvodu, že se zřizovatelé na přímé změně způsobu poskytovaných služeb až tolik nepodílejí.

Podpora transformace z kraje

Jakou roli by měl především kraj hrát v procesu transformace sociálních služeb? Je kraj připraven pokračovat v procesu transformace v oblastech?

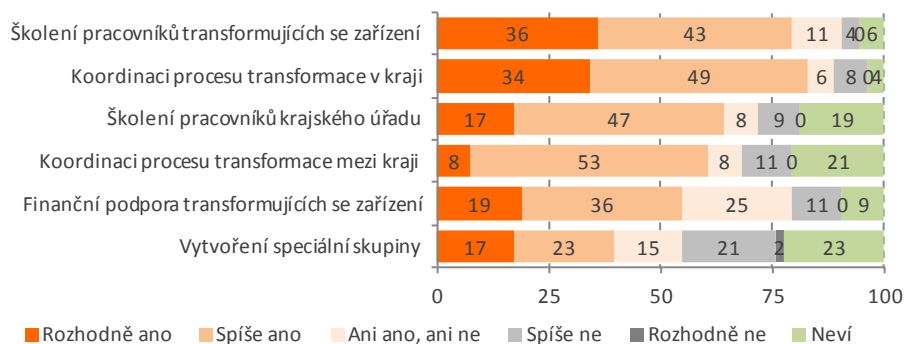
Role kraje v procesu transformace

(n=53, údaje v %)

Oblasti, kde je kraj ochoten pokračovat v TSS

(n=53, údaje v %)

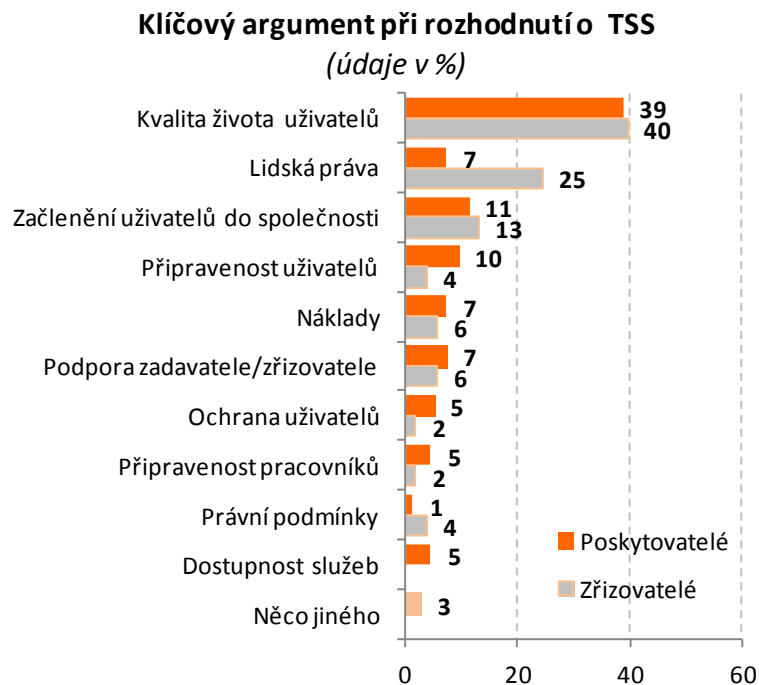

Položky v grafu jsou řazeny sestupně podle průměrného hodnocení na škále rozhodně ano až 4=rozhodně ne

- Role poskytovatelů sociálních služeb v procesu TSS je v podstatě jasná. Mají za úkol změnit současný způsob poskytovaných služeb. Jaká je ale role kraje v tomto procesu? **Samotní pracovníci příslušných odborů na KÚ ji nejčastěji hodnotili jako roli koordinační (uvedlo 42 % z nich).**
- Přibližně pětina pracovníků KÚ vidí svoji roli jako zajišťovatele finanční podpory pro úspěšný proces TSS (21 %).
- Informační kampaně nejsou vnímány jako činnosti, jimiž by se KÚ měl zabývat.
- Zjištěné výsledky se potvrzují i v další otázce, tedy v jaké činnosti je KÚ ochoten pro TSS pokračovat. **Nejčastěji se jedná o koordinaci procesů TSS (83 %) a školicí činnosti (79 % resp. 64 %).**
- Z vybraných oblastí procesu TSS není ani jedna, ve které by převažovalo přesvědčení, že KÚ se již na ní podílet nebude. Relativně nejmenší zájem je o vytváření pracovních skupin, zřejmě z důvodu, že koncepce TSS již byla předložena a pracovních skupin není tolik potřeba.

Klíčové body vedoucí k transformaci

Co považujete za klíčový argument pro rozhodnutí o transformaci?

- **Poskytovatelé i zřizovatelé sociálních služeb realizují proces TSS především jako způsob, jak zlepšit kvalitu života uživatelů. Uvádí to 4 z deseti osob z obou cílových skupin.**
- **Zřizovatelé navíc v TSS vidí zlepšení lidských práv uživatelů (25 %).**
- **Tento jev není však poskytovateli příliš reflektován** (uvádí ho jen 7 % z nich). Oproti tomu častěji než zřizovatelé uvádějí poskytovatelé důležitost aspektu „připravenost uživatelů“ (10 %). Uvědomují si, že ne všichni uživatelé sociálních služeb jsou schopni v transformovaném způsobu poskytování sociálních služeb obstát.
- Desetina respondentů obou skupin (11 % resp. 13 %) pak uvádí jeden z aspektů zlepšení života uživatelů, a to jejich začlenění do společnosti.
- Ostatní aspekty TSS nejsou jmenovány často. Kupodivu se mezi nimi objevují i náklady (7 % resp. 6 %).

Přílohy

Dotazníky

Dotazník – poskytovatelé sociálních služeb

POSKYTOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Od roku 2009 realizuje MPSV projekt „Podpora transformace sociálních služeb“ (viz www.trass.cz), jehož cílem je změnou ústavní péče v péči komunitní podpořit začlenění lidí s postižením do běžného života. Zjednodušeně řečeno jde o to, že lidé s postižením přestanou využívat ústavní pobytové služby, kde bydlí v jedné budově či na jednom místě i několik desítek lidí, a místo nich budou využívat např. denní stacionáře, péči blízkých osob a neústavní pobytové služby (chráněné bydlení, domov pro osoby se zdravotním postižením s nízkou kapacitou apod.).

V současné době připravuje MPSV další kroky k zajištění změny ústavní péče v péči komunitní. Rádi bychom se vás v této souvislosti zeptali na Vaše názory a hodnocení.

Vnímání a znalost transformace pobytových sociálních služeb

Q1. Jaký je váš názor na transformaci sociálních služeb? Souhlasíte se současným způsobem transformace, které realizuje MPSV? (nejedná se o Vaše vlastní projekty transformace)

Ano, je to rozhodně dobrý způsob

Ano, ale šlo by to zřejmě udělat lépe

Ne, ale lépe by to šlo jen obtížně

Ne, je to velmi špatný způsob

Nejsem schopen se vyjádřit

Q2. Jaké důsledky bude mít podle Vás transformace sociálních služeb? Vyberte prosím, vždy mezi 2 výsky a ohodnoťte. (baterie)

1,2,3,4, neví

1	2	3	4
Zlepšení kvality života osob, kterých se transformace dotkne		Zhoršení kvality života osob, kterých se transformace dotkne	
Zlepšení kvality v současných pobytových službách		Zhoršení kvality v současných pobytových službách	
Větší finanční zátěž systému sociálních služeb		Menší finanční zátěž systému sociálních služeb	
Zvýšená zátěž pečujících osob ať již finanční nebo časová		Snížená zátěž pečujících osob ať již finanční nebo časová	
Zvýšení zaměstnanosti v sektoru sociálních služeb		Snížení zaměstnanosti v sektoru sociálních služeb	
Bezproblémový přechod na nový systém poskytování péče o osoby se zdravotním postižením		Problematický přechod na nový systém poskytování péče o osoby se zdravotním postižením	
Přínos pro většinovou společnost		Problém pro většinovou společnost	

Q3. Nyní se pokuste zhodnotit pozitiva a negativa transformace sociálních služeb. Co podle Vás převažuje? (jedna odpověď)

Rozhodně převažují pozitiva

Spíše převažují pozitiva

Spíše převažují negativa

Rozhodně převažují negativa

Q4a: Pokuste se vybrat 1 nejdůležitější pozitivum transformace sociálních služeb

.....

Q4b: Pokuste se vybrat 1 nejdůležitější negativum transformace sociálních služeb

.....

Q5: Dotýká se transformace sociálních služeb také Vašeho ústavu? (jedna odpověď)

Ano, dotýká se již v současnosti

Ano, dotkne se v budoucnosti

Ne, nedotýká se

Neví, bez odpovědi

Q6: Jakým způsobem se Vás transformace sociálních služeb dotýká, případně očekáváte, že se Vás dotkne? (baterie)

Rozhodně ano, spíše ano, ani tak, ani tak, spíše ne, rozhodně ne, neví

- Omezení počtů klientů našeho zařízení
- Nutnost silně se zaměřit se na informování klientů i jejich blízkých
- Zvýšení finančních příspěvků pro naše zařízení
- Snížení stavu personálu v našem zařízení
- Usnadnění péče o klienty našeho zařízení
- Nutnost dalšího vzdělávání pracovníků našeho zařízení
- Změna způsobu fungování našeho ústavu
- Jiné, uveďte

Q7: V jakém směru se fungování Vašeho zařízení v souvislosti s transformací služeb změnilo, nebo předpokládáte, že se změní?

Pozitivní změny.....(otevřená)

Negativní změny.....(otevřená)

Informace

Q8: Máte Vy osobně o transformaci dostatek informací? (jedna odpověď)

Ano, mám dostatek informací

Ano, ale informací by mělo být více

Ne, nemám dostatek informací

Q9: Jaké informační zdroje využíváte? Vymenujte všechny zdroje. (multiple)

Národní centrum podpory transformace sociálních služeb

MPSV

Internetové stránky jiných organizací

Tištěné materiály, akční plány, Bílou knihu sociálních služeb apod.

Dokumenty lokálního komunitního plánování

Jiné zdroje: jaké.....(otevřená)

Q10: Jaké skupiny osob jsou podle Vás o transformaci sociálních služeb informovány dobře a jaké nikoliv? (baterie)

Velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně, neví

- Vedení, management pobytových zařízení
- Pracovníci v přímé péči
- Samotní klienti pobytových zařízení, kterých se transformace bude týkat
- Starostové a vedení obcí, ve kterých jsou pobytová zařízení
- Pracovníci sociálních odborů na obcích
- Vedení kraje
- Pracovníci odborů sociálních služeb na kraji
- Koordinační pracovníci MPSV a Národního centra....
- Odborná veřejnost, které se transformace dotýká – lékaři, soudci ...
- Veřejnost

Dotazník

Samotná transformace sociálních služeb

Q11: Jak je role Vašeho zařízení při transformaci systému sociálních služeb? *(jedna odpověď)*

Jsme velmi pasivní, v podstatě jen plníme, co nám nařídí kraj/ministerstvo

Jsme spíše pasivní, plníme, co nařídí kraj/ministerstvo, ale některé drobnosti zařizujeme i sami

Jsme docela aktivní, kromě úkolů od kraje/ministerstva ještě sami vyvíjíme další aktivity

Jsme velmi aktivní, kromě úkolů od kraje/ministerstva ještě sami velmi aktivně spolupracujeme na úspěšné transformaci

(jen pokud se aktivně podílí tj. Q11=3,4)

Q11x: Jakým způsobem se na transformaci aktivně podílíte? *(otevřená)*

..... (otevřená) ..... (otevřená)

(všichni)

Q12: Nastane situace, kdy se Vaše zařízení rozhodne uskutečnit transformace sociálních služeb.

Jaký první krok budete nejspíše realizovat? A jaký další?

1.krok: ..... Další krok: .....

Q13: Je Vaše zařízení připraveno realizovat transformaci sociálních služeb bez podpory (dotací, bez podpůrných projektů)? *(jedna odpověď)*

Rozhodně ano

Spíše ano

Rozhodně ne

Q14: Pro úspěšnou transformaci sociálních služeb ve vašem zařízení potřebujete především: *(jedna odpověď)*

Vzdělávání kompetentních pracovníků

Podporu při řízení transformačních aktivit

Podporu ze strany veřejnosti

Finanční zajištění pro transformaci

Legislativní změny

Q15: Máte za to, že by Vaše zařízení potřebovalo pomoci s procesem transformace? Ocenili byste pomoc s: *(baterie)*

Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, neví

- Informováním klientů a veřejnosti
- Zajištěním finančních prostředků
- Školením kompetentních pracovníků
- Strategickou podporu při koncepčních změnách (např. pomoc s vedením projektů, školení vedoucích pracovníků, právní služby...)
- Přímou podporu při transformačních procesech (např. doprava osob, školení pracovníků v přímé péči, kvalita nového bydlení...)

Q16: Co považujete za klíčový argument pro rozhodnutí o transformaci? *(jedna odpověď)*

náklady

kvalitu života

začlenění

lidská práva

ochranu uživatelů

dostupnost služeb

připravenost uživatelů

připravenost pracovníků

právní podmínky

podpora zadavatele/zřizovatele

Demografie:

Typ zařízení – domov pro OZP, Týdenní stacionář, chráněné bydlení, domov se zvláštním režimem

Klienti – osoby s tělesným postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s kombinovaným postižením, problémová mládež, senioři, osoby ohrožené sociálním vyloučením

Pozice respondenta – ředitel/ka, zástupce, vedoucí oddělení

Kraj

Velikost sídla

Dotazník – zřizovatelé sociálních služeb

ZŘIZOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (KRAJE)

Od roku 2009 realizuje MPSV projekt „Podpora transformace sociálních služeb“ (viz www.trass.cz), jehož cílem je změnou ústavní péče v péči komunitní podpořit začlenění lidí s postižením do běžného života. Zjednodušeně řečeno jde o to, že lidé s postižením přestanou využívat ústavní pobytové služby, kde bydlí v jedné budově či na jednom místě i několik desítek lidí, a místo nich budou využívat např. denní stacionáře, péči blízkých osob a neústavní pobytové služby (chráněné bydlení, domov pro osoby se zdravotním postižením s nízkou kapacitou apod.). V současné době připravuje MPSV další kroky k zajištění změny ústavní péče v péči komunitní. Rádi bychom se vás v této souvislosti zeptali na Vaše názory a hodnocení.

Vnímání a znalost transformace sociálních služeb

Q1. Jaký je váš názor na transformaci sociálních služeb? Souhlasíte se současným způsobem transformace, které realizuje MPSV? (nejedná se o Vaše vlastní projekty transformace)

- Ano, je to rozhodně dobrý způsob
 Ano, ale šlo by to zřejmě udělat lépe
 Ne, ale lépe by to šlo jen obtížně
 Ne, je to velmi špatný způsob
 nejsem schopen se vyjádřit

Q2: Jaké dopady bude mít podle Vás transformace sociálních služeb? Vyberte prosím vždy, mezi 2 výroky a ohodnoťte je. (baterie)
 1,2,3,4, neví

1	2	3	4
Zlepšení kvality života osob, kterých se transformace dotkne		Zhoršení kvality života osob, , kterých se transformace dotkne	
Zlepšení kvality v současných pobytových službách		Zhoršení kvality v současných pobytových službách	
Větší finanční zátěž systému sociálních služeb		Menší finanční zátěž systému sociálních služeb	
Zvýšená zátěž pečujících osob ať již finanční nebo časová		Snížená zátěž pečujících osob ať již finanční nebo časová	
Zvýšení zaměstnanosti v sektoru sociálních služeb		Snížení zaměstnanosti v sektoru sociálních služeb	
Bezproblémový přechod na nový systém poskytování péče o osoby se zdravotním postižením		Problematický přechod na nový systém poskytování péče o osoby se zdravotním postižením	
Přínos pro většinovou společnost		Problém pro většinovou společnost	

Q3. Nyní se pokuste zhodnotit pozitiva a negativa transformace sociálních služeb. Co podle Vás převažuje? (jedna odpověď)
 Rozhodně převažují pozitiva
 Spíše převažují pozitiva
 Spíše převažují negativa
 Rozhodně převažují negativa

Q4a: Pokuste se vybrat 1 nejdůležitější pozitivum transformace sociálních služeb
 1 .....

Q4b: Pokuste se vybrat 1 nejdůležitější negativum transformace sociálních služeb
 1 .....

Q5: Jakým způsobem podle Vás transformace sociálních služeb ovlivňuje/ovlivní systém sociálních služeb ve Vašem kraji? (baterie)

Rozhodně ano, spíše ano, ani tak, ani tak, spíše ne, rozhodně ne, neví

- Vyšší zátěž pro pracovníky odborů sociálních služeb
- Nutnost silně se zaměřit se na informování všech subjektů transformace
- Zvýšení objemu financí poskytovaných krajem na sociální služby
- Nutnost dalšího vzdělávání kompetentních pracovníků kraje
- Nutnost změnit způsob plánování sociálních služeb

Q6: V jakém směru se fungování Vašeho kraje/odboru v souvislosti s transformací služeb změnilo, nebo předpokládáte, že se změní?

Pozitivní změny.....(otevřená)
 Negativní změny.....(otevřená)

Informace

Q7: Máte Vy osobně o transformaci dostatek informací? (jedna odpověď)

Ano, mám dostatek informací
 Ano, ale informací by mělo být více
 Ne, nemám dostatek informací

Q8: Jaké informační zdroje využíváte? Vymenujte všechny zdroje. (multiple)

Národní centrum podpory transformace sociálních služeb
 MPSV
 Internetové stránky jiných organizací
 Tištěné materiály, akční plány, Bílou knihu sociálních služeb apod.
 Dokumenty lokálního komunitního plánování
 Jiné zdroje: jaké.....(otevřená)

Q9: Jaké skupiny osob jsou podle Vás o transformaci sociálních služeb informovány dobře a jaké nikoliv? (baterie)

Velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně, neví

- Vedení, management pobytových zařízení
- Pracovníci v přímé péči
- Samotní klienti pobytových zařízení, kterých se transformace bude týkat
- Starostové a vedení obcí, ve kterých jsou pobytová zařízení
- Pracovníci sociálních odborů na obcích
- Vedení kraje
- Pracovníci odborů sociálních služeb na kraji
- Koordinační pracovníci MPSV a Národního centra
- Odborná veřejnost, které se transformace dotýká – lékaři, soudci ...
- Veřejnost

Dotazník

Samotná transformace sociálních služeb

Q10: Je kraj připraven pokračovat v procesu transformace v oblastech: (baterie)

Rozhodně ano, spíše ano, ani tak, ani tak, spíše ne, rozhodně ne, neví

- Finanční podpory transformujících zařízení na území kraje
- Školení pracovníků krajského úřadu
- Školení pracovníků transformujících zařízení na území kraje
- Koordinaci procesu transformace v kraji
- Koordinaci procesu transformace mezi kraji
- Vytvořením speciální skupiny, která bude s transformací pomáhat přímo v terénu

Q11: Jak je role Vašeho úřadu/odboru při transformaci systému sociálních služeb? (jedna odpověď)

Jsmo velmi pasivní, v podstatě jen plníme, co nám nařídí ministerstvo

Jsmo spíše pasivní, plníme, co nařídí ministerstvo, ale některé drobnosti zařizujeme i sami

Jsmo docela aktivní, kromě úkolů od ministerstva ještě sami vyvíjíme další aktivity

Jsmo velmi aktivní, kromě úkolů od ministerstva ještě sami velmi aktivně spolupracujeme na úspěšné transformaci

(jen pokud se aktivně podílí tj. Q11=3,4)

Q11x: Jakým způsobem se na transformaci aktivně podílíte? (otevřená)

..... (otevřená) ..... (otevřená)

(všichni)

Q12: A jako roli by měl především kraj hrát v procesu transformace sociálních služeb? (max. 2 odpovědi)

Finanční podpora zařízení

Informační podpora zařízení

Koordinace činností

Informační kampaň pro veřejnost

Vytváření specializovaných skupin pro podporu transformace

Něco jiného..... (otevřená)

Q13: Jaký první krok jste realizovali/budete nejspíše realizovat při transformaci sociálních služeb?

A jaký další?

1.krok: ..... Další krok: .....

Q14: Pro úspěšnou transformaci sociálních služeb ve vašem kraji potřebujete především: (jedna odpověď)

Vzdělávání kompetentních pracovníků

Podporu při řízení transformačních aktivit

Podporu ze strany veřejnosti

Finanční zajištění pro transformaci

Legislativní změny

Q15: Máte za to, že by Váš kraj/úřad/odbor potřeboval pomoci s procesem transformace? Ocenili byste pomoc s: (baterie)

Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, neví

- Informováním klientů a veřejnosti
- Zajištěním finančních prostředků
- Školením kompetentních pracovníků
- Strategickou podporu při koncepčních změnách (např. pomoc s vedením projektů, školení vedoucích pracovníků, právní služby...)
- Přímou podporu při transformačních procesech (např. doprava osob, školení pracovníků v přímé péči, kvalita nového bydlení...)
- Zákonou oporu pro transformaci na úrovni státu

Q16: Co považujete za klíčový argument pro rozhodnutí o transformaci? (jedna odpověď)

náklady

kvalitu života

začlenění

lidská práva

ochranu uživatelů

dostupnost služeb

připravenost uživatelů

připravenost pracovníků

právní podmínky

podpora zadavatele/zřizovatele

Demografie:

Pozice respondenta – Radní, vedoucí odborů, ostatní pracovníci odpovědní za transformaci

Kraj

Účast v nějaké pracovní skupině zaměřené na TSS

Postoje poskytovatelů a krajů ke způsobům transformace ústavní péče

Vydalo: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, Na Poříčnickém právu 1, 128 00 Praha 2
www.mpsv.cz/cs/7058

Publikace byla vytvořena Národním centrem podpory transformace sociálních služeb v rámci projektu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR Podpora transformace sociálních služeb. Činnost Národního centra podpory transformace sociálních služeb zajistila firma 3P Consulting, s. r. o.

Zpracování průzkumu zajistil:
ppm factum research s.r.o.
PhDr. František Knobloch, CSc.,

Oponent:

Praha, 2012